

műszaki leírás

Pestszentimre Óvodacentrum Építészeti Tervpályázat
2010

előszó

Meg ne próbáld!
mondja apa,
és nagyon szigorúan néz rám.
És egész testem reszket,
és már úgy érzem, gyáva vagyok,
ha meg nem próbálok.

(Ingrid Sjöstrand: Meg ne próbáld!)

A rendelkezésre álló telek adottságai alapján a kiírt program építészeti megfogalmazása mindenképp kompromisszumokkal jár.

Igyekeztünk tervünkben több olyan gondolatot megfogalmazni, melyek egyrészt az óvoda hagyományos és tradicionális értelemben vett térhasználatának kereteit feszegetik, másrészt felelősen, tágabb kontextusban értelmezve az intézményt, szervesen illesztik azt közvetlen környezetébe.

Tervünk abbéli hitünk kifejezése, hogy az oktatási intézmények tervezése, a terek szervezése és alakítása során mindennél jobban indokolt az új megoldások keresése, valamint hogy a funkció kapcsán oly csábító építészeti gyerekesség és infantilizmus kerülendő.

köztér és óvoda

Van hozzá közöd,
mit csinálók?
És hogy mit gondolok?
Van hozzá közöm,
mit csinálasz?
És hogy mit gondolsz?
Van közünk egymáshoz?
Hozzám, hozzád, mindenkéhez,
aki véletlenül épp itt él
épp most,
és akitől függ,
hogy mi lesz a világból?
Van közünk egymáshoz,
talán, igen.

(Ingrid Sjöstrand: Van hozzá közöd?)

A tervezett óvoda közvetlen környezeténél jóval nagyobb terület óvodai ellátását biztosítja. Ennek ellenére fontosnak tartjuk, hogy mikrokörnyezetének életébe is bekapcsolódhasson, és ne pusztán zárt közintézményként üzemeljen. Leginkább annak megszervezése lenne optimális megoldás, hogy az óvoda kertjének egy része, vagy egésze a délutáni órákban illetve az óvoda szünidejében köztérként legyen használható. Ennek üzemeltetői megoldása azonban kérdéses.

Az építési telek méreteinek ellenére javasoljuk az előírt szabályozási vonal tartásával, az 5 méteres előkert közterületként kezelésével, a Vezér utca egyszerű, lineáris térbővületének kialakítását. Az új közterület burkolatában szerves folytatása az óvodakertnek, szintben azonban elkülönül tőle. A pestszentimrei alvó kertváros alapvetően terekben szegény szövetében burkolt városi köztérként jelenik meg, melyen helyet kapnak ivókutak, padok, kerékpártárolók, egyszerű gyermekjátékok, ültetett fák.

Az imént tárgyalt törekvések megfordításával megfontolandó megoldásnak érezzük azt is, ha az intézmény saját határain túllépve is meg tud jelenni környezetében. Ennek szellemében javasoljuk a Kisfaludy és Vezér utca sarkán fekvő frekvenciált járdasziget hasznosítását is. A jelenleg fehér foltként álló terület épp közlekedési központi helyzete miatt tudna egyfajta kapuként szolgálni az intézménynek. A gyalogos, illetve a tömegközlekedéssel érkező forgalom szervezése és irányítása mellett alkalmas lenne köztéri kiállítások megrendezésére is, hogy az óvodában születő művek ne pusztán az intézmény folyosóján jelenhessenek meg.

beépítés

Legyártanak mint gyereket,
Csókolgatják a fejemet,

Rámöntik a szeretetet.
Vennének inkább perecet!

Vennénk legót
És tökmagót,

kaját,
de jót!

(Kukorelly Endre: Legyárt)

Mindenképpen fontosnak gondoltuk a meglévő épületek részleges felhasználását. Mérlegelve a lehetőségeket, a jelenlegi iskola csak aránytalan erőfeszítésekkel lenne felhasználható, így annak elbontását javasoljuk, fontos tanulsága ugyanakkor az épületnek, hogy a szabályozásban szereplő szabályozási vonal és előkert nem indokolt, illetve a telek gazdaságosabb beépítésének igényével átgondolandó.

A tervezés során alapvetően elvetettük a kétszintes csoportszobák lehetőségét, mivel aránytalan megoldásnak tartjuk mind funkcionálisan, mind a városszövet léptékéhez képest. El kellett vetnünk ugyanakkor a délkeleti tájolást biztosító beépítések lehetőségét is, mivel kialakításuk az oldal és hátsókeretek megtartásával igen gazdaságtalan, és rendkívül kicsi vagy elaprózott beépítéseket ad. A beépítésre vonatkozó részletes vizsgálatokat az 1. számú tablón mutatjuk be.

A vázolt megoldás két külön tömbben helyezi el az óvoda intézményét, valamint a gyermekjóléti- és családsegítő szolgálat, valamint a civil szervezetek irodáit. A két tömb a

Vezér utcára merőlegesen helyezkedik el a köztérként működő térbővületről nyílóan úgy, hogy közöttük feszül az óvoda kertje. Ezen sorolt haránttengelynek utolsó kiegészítő eleme az említett járdaszívet, és annak felhasználása.

Elképzelhetőnek tartjuk a családsegítő szolgálat, a gyermekjóléti szolgálat és a civil szervezetek irodái számára ideiglenes jelleggel a jelenlegi, kis átalakításokkal módosított óvodaépületben való elhelyezését. A beépítés így ütemezhetővé is válik.

Macska a tigris
is
nagyra nőve.
A lekvár befőtt,
mert be van főve.
A gyerek is ember,
ámbár
nincs annyi pénze,
ahány dolgot
a játékoltban kinézne.

(Kukorelly Endre: Macska)

térformálás (tisztaság, egyszerűség, természetesség)

Az óvoda építészeti megfogalmazásánál törekedtünk a tiszta, egyszerű szerkesztésre. A feszes, tömör tömeg végletekig leegyszerűsített homlokzata mögött a belső terek nagyvonalúságuk mellett minden ponton jól átlátható és könnyen megismerhető. Az átlátások, a nyitottság és a zártság ritmusa izgalmas áramló teret hoz létre.

A kétszintes épület működését a nagy belmagasságú aula szervezi, mely az új köztér felől rejtett, bensőséges átmeneti térből nyílik és tárul fel. A földszint szervezése a teljes átláthatóságról és átjárhatóságról szól, ez gyakorlatilag a gyerekek világa, ahol a Podhorszky utcai terasztól a csoportszobákon, az aulán és az öltözőkön át egészen a kert végéig minden jól átlátható. Az földszintről kivont funkciók az emeleten kapnak helyet, az óvoda működtetése így tulajdonképpen láthatatlan marad, mégis az aula nyitottsága miatt szervesen összekapcsolódik a lenti térrel.

A tervezés folyamán kitüntetett figyelmet kapott az egyetemes akadálymentesség, ennek jegyében terveztük a bejáratot és az épületen belüli közlekedőtereket is.

Van 1 kisöcsim, neve Samu,
Oda-vissza van érte anyu,
Apa is, én is,
Minden nagy néni,
Családunk szeretet-alapu.

Kész. Ez egy verszet [limerick. A szerző], így kell szavalni:

Vanegyki söcsimne veSamu
Oдавisz szavanér teanyu
Apai séni
Smindennagy néni
Családun xerete talapu.

Pont, kész, vége. Meghajlás,
pukedli, taps.

(Kukorelly Endre: Van1kis)

különleges terek

A tervezés során igyekeztünk a kortárs építészet törekvéseivel összhangban érvényesíteni és beépíteni olyan fogalmakat, mint a nyitottság, variálhatóság, multifunkcionalitás.

Ilyen fontos alternatív tér elsősorban az aula, mely kétszintes belmagasságával és kiemelt megvilágításával az egész óvoda működését szervezi. Térőbleivel és megnövelt szélességével nem csupán közlekedőként szolgál, hanem kiállítások, vagy az öltözők alkalomszerű átrendezésével rendezvények megtartására is alkalmas, mindezekon felül elképzelhetőnek tartjuk a csoportszobákkal történő teljes összenyitását.

A csoportszobák a megfelelő tájolás biztosítása miatt nem rendelkeznek közvetlen kertkapcsolattal, a kertbe csak az öltözőkön keresztül lehet kijutni, az öltözők szűrőként viselkednek a külső „piszkos” és belső „tisza” zóna között. Fontosnak tartottuk azonban, hogy a szabályozott előkert révén minden csoportszoba önálló teraszhoz jusson. Ez a terasz jó időben akár váltócipőben, az öltöző használata nélkül is használható, szerves része a csoportszobáknak mind csukott, mind nyitott teraszajtó mellett. Az eső, illetve a napsütés elleni védelmet szabadon álló, behúzható vászon árnyékolók, napvitorlák biztosítják.

A kiszolgáló, nevelői funkciók emeletre helyezésével a földszint felett, a kétszintes aulával szoros összeköttetésben olyan „open-office” rendszerű iroda kialakítását javasoljuk, melyben csupán a zártságot okvetlenül igénylő helyiség jelenik meg cellaként. A nevelőtestületi szobák, tárgyalók, egyéni foglalkoztatók, szülői fogadó, szakmai szertár egyetlen áramló térben kap helyet, melyet csupán az egyedi berendezés tagol. A funkciók jól átgondolt egymás mellé rendelése által biztosítottuk a kellő leválasztást.

Eszedbe jut, hogy eszedbe ne

épületszerkezetek, belső anyaghasználat, színek

A telken elhelyezett mindkét épület kétszintes, monolit vasbeton falas tartószerkezettel. A

jusson
valahogy mégis elfelejteni,
leírod, aláhúzod, kiragasztod,
számárfülecskét hajtogatsz neki,

kisimítod, odateszed a székre,
az ágy mellé, hogy szem előtt
legyen,
leülisz, kötsz egy csomót a
lepedőre,
elalszol, elfelejtéd, hirtelen

eszedbe jut, felugrasz, zsebre
vágod,
a szíved közben összeviszsa ver,
sehogys sem hiszed el, hogy ott van
nálad,

kihúzod, megtapogatod, de mindjárt
el is teszed, és ráhúzod a cipzárt -
mikor megnyugszol, akkor veszted
el.

(Varró Dániel: Eszedbe jut, hogy
eszedbe ne jusson)

Barátnóm, legjobb, az Anca.
Ne legyen egyforma cuccunk.
Legrosszabb barátnóm Márti.
A fiúk ondokok,
mégis van egy-kettő,
ez a tapasztalat.

(Kukorelly Endre: Barátnő)

Bélyeget gyűjtöttem.
Papa hozott egyszer egy kilót.
Azóta nem gyűjtök bélyeget.

(Siv Widerberg: Bélyeg)

lépcsők szintén monolit vasbeton szerkezetűek. Az emeleti szint földmije a csoportszobák közötti vizesblokkok szerkezeti rendjébe illeszkedő tömör vasbeton dobozokra ül rá, a kert felé konzolos kialakítású. A zárófödém a nagy fesztáv miatt vasbeton szerkezetű, a kisebb súlya miatt bubbledeck rendszer alkalmazását javasoljuk. A homlokzati nyílászárók a csoportszobákban fából, a kert felőli üvegfalnál acélból készülnek. A lapostetőkön extenzív zöldtető található.

A belső terek burkolásánál a tiszta fehér szín dominál (vakolt, fehérre festett falak, fehér akusztikus burkolatok az aulában, fehér öntött műgyanta burkolat, melyet egyrészt padlóburkolatként (a csoportszobák és a hozzájuk tartozó teraszrészecskék, másrészt a bútorozásban, harmadrészt pedig a nyílászárókon megjelenő, egységes faburkolat egészíti ki. A teraszok időjárásálló faburkolattal készülnek. A fehér szín és a fa anyaga mellett a teret értelmezve és díszítve mind az épület homlokzatán, mind a belső térben megjelenik a meleg sárga szín. (Coloroid 10-56-85).

Az építőanyagokra egységesen jellemző, hogy intenzív használatnak ellenállva szolgálják az épület használóit. A gyermekekre való tekintettel semmilyen káros és mérgező anyagot nem tartalmazhatnak.

A belső és külső üvegezések biztonsági üvegből készülnek. Kerülni kell a balesetmentes kialakítást minden szerkezet esetében. A lépcsők előtt megfontolandó olyan elválasztást beépíteni, mely megakadályozza a gyermekeket abban, hogy az emeletre tudjanak felügyelet nélkül felmenni.

homlokzat, a vonal

A homlokzat kialakításánál törekedtünk az egyszerű, a költségek minimalizálásával kivitelezhető megoldás vázolására. Különleges homlokzatburkolatok nélkül, hőszigetelt és fehérre vakolt felületek borítják a ház tömegét.

A belső terek megvilágítása, a természetes fény minél előnyösebb használata alapvető szempont: a nagy, osztatlan felületű, nagy toló szárnyakkal nyíló, fehérre pácolt, hőhídmentes fa nyílászárók mellett a központi aula felülvilágítói, valamint a második tömb délnyugati homlokzatán üvegpallókból sorolt klímahomlokzat kerül beépítésre. Mind a klímahomlokzat, mind a homlokzati lamellák esetében véletlenszerű kiosztásban jelennek meg sárga elemek.

A világ megismerésének, észlelésének éppúgy alapvető módja gyermekkorban a rajz, a firka, a vonal, mint a dolgok megérintése. E két fajta gesztust próbáltuk meg reprezentálni az óvoda végletekig leegyszerűsített világában. Aranyló napsárga csík fut végig az óvodában, kívül és belül, alul és felül, gubancolódik és száguld egyenesen, lágyan ível, majd hegyesen sarkon fordul. A világ megfogható, megismerhető, összefirkálható, és e firkákban új világ nyílik.

kert

Az óvoda vizuális nyitottsága mellett fontos, hogy a gyermekek számára biztonságos környezetet jelentsen. A kertet a környezettől 3 lépcsőfoknyit emeltük el, így minden oldalról magas kerítés építése nélkül is megfelelő elválasztást értünk el.

A kert főbejárattól távol eső részén olyan egymástól le nem határolt, de jól elkülönülő kertrészeket biztosítottunk minden csoport számára, melyek a csoportszobákból az öltözőkön keresztül a nagyméretű üvegfelületeken keresztül könnyen megközelíthetők. A szűk, fedett kültéri közlekedőre felfűzött kertrészek egységesen rendelkeznek egy fedett, a ház építészeti kialakításával összhangban lévő paddal, valamint egy homokozóval, melynek vízpermettel való öntözését, illetve az esetleges mászókéval való összefogását javasoljuk.

A kert a főbejárat felé a telekhatár által meghatározott részen rugalmas burkolattal borított rendezvény és játéktérre változik, ennek arculatát a burkolatot beszövő minta határozza meg. A meglévő és megőrzött, valamint újonnan telepített fák mind a nagy téren, mind a saját kertrészekben laza rendezetlenségben jelennek meg.

Nem szabad fürödnünk a
tengerben.
„Megbetegszik, aki fürdik benne –
mondja anya. –
Megbetegszik,
mert beteg a tenger,
Beteg és piszkos a gyárak miatt.”
Ezért tegnap Kajsa és én nyelvet
nyújtottunk
Eriksson bácsira az utcán
(Eriksson bácsinak gyára van)
és azt kiabáltuk: „Hülye!”
De mama azt mondta,
hogy nem szabad nyelvet nyújtani
Eriksson bácsira,
és egyáltalán nem szabad hülyét
kiabálni...

(Siv Widerberg: *Beteg a tenger*)

Az óvodában minden jó,
csak a grizkása nem jó.
Veszek belőle egy kanállal,
a kezem nem reszket,
a kanál nem reszket,
de a grizkása reszket.
És ami reszket,
azt én nagyon nem szeretem.

(Kiss Ottó: *Az óvodában*)

környezetvédelem

A környezetvédelmi szempontok szem előtt tartása az óvoda építésénél kiemelt feladat mind a társadalmi felelősségvállalás mind gazdaságos üzemeltetési szempontok alapján.

Ennek megvalósítása alapvetően építészeti kérdés, elsődleges téralakítási és szerkezetválasztási eszközei a tervben az egyszerű, zárt, minél kevesebb lehűlő felülettel formált, felesleges tagolások nélküli tömeg, a délnyugati homlokzatokon alacsony költségen megvalósítható árnyékoló klímahomlokzatok kialakítása, a tömegek kitűnő hőszigetelő és hőtároló képességű extenzív zöldtetővel való fedése, a természetes szellőzés biztosítása minden helyiségben, a belső helyiségekhez kapcsolódó fedett-nyitott terek hangsúlyozott szerepe.

A szelektív hulladékgyűjtés az épület gazdasági udvarában oldható meg. A gyermekek környezettudatos nevelése már az óvodában elkezdődhet azzal, hogy ők is megtanulják a szelektív szemét rendszerezését.

Bár kezdetben nagyobb befektetést igényel, javasoljuk a gépészeti rendszereket környezetbarát, megújuló energiaforrások használatára alapozni (hőszivattyú), ezzel hosszú távon gazdaságosabb működésű lehet az intézmény. Az épületek tetején napkollektorok elhelyezésére van mód, az épület használati melegvíz igényét ezek teljes egészében megoldhatják. A zöldtetőkön összegyűlt esővíz hasznosításával a kert öntözését lehet megoldani, illetve a mosdókban szürke vízként a wc-k öblítésére is felhasználható.

beépítési adatok

A meglévő adottságok mellett az előírt beépítési adatoktól eltértünk, annak érdekében, hogy az épület használói számára minél ideálisabb körülményeket teremtsünk, emellett ne avatkozzunk bele agresszíven a környezetbe sem. Fontosnak tartottuk az oldalsó és hátsó szomszédok felé tartani a megfelelő távolságokat, az óvodakert kapcsolódik a tömbök belsejében lévő zöldterülethez. A Podhorszky utcai oldalon az előkertben kaptak helyet a csoportszobák teraszai, így a beépítési vonalt azon az oldalon is megtartottuk. A Vezér utcai oldalon a közös köztérrel együtt az épülettömegek is a telekhatárig nyúlnak, az előkert pedig burkolt köztérként válik a környezet részévé.

A környező terület családi házas beépítése és annak homlokzatmagasságaihoz alkalmazkodva terveztünk az előírt építménymagasságnál alacsonyabb épületet. Az óvoda kertjében fontosnak tartottuk, hogy legyen egy olyan egybefüggő burkolt felület, ami rendezvények, közös foglalkozások, sportfoglalkozásoknak is színhelye lehet.

beépítési százalék:	34,3 %
bruttó szintterület:	0,47
építménymagasság:	
óvoda:	5,32 m
civil szervezetek:	7,0 m
zöldfelületi mutató:	30%